

Per e-mail verstuurd

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van
Accountants
Stuurgroep Publiek Belang

Datum	6 oktober 2017
Ons kenmerk	BnDg-17092828
Pagina	1 van 4
Telefoon	020 - 797 2455
E-mail	Bastiaan.Dessing@afm.nl
Betreft	Reactie AFM op consultatie "green paper: de definitie van audit kwaliteit"

Geachte leden van de Stuurgroep Publiek Belang,

Met veel belangstelling heeft de Autoriteit Financiële Markten kennisgenomen van uw consultatie “green paper: de definitie van auditkwaliteit”. Wij gaan graag in op uw uitnodiging hierop te reageren. In de Annex van deze brief treft u onze reactie aan.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

drs. R.H.J. de Hollander RA
Hoofd
Toezicht | Kwaliteit Accountantscontrole en
Verslaggeving

Reactie AFM op consultatie “green paper: de definitie van audit kwaliteit”

1 Introductie

Met ingang van januari 2017 is de Stuurgroep Publiek Belang in het leven geroepen, als een gezamenlijk initiatief van OOB-accountantsorganisaties, de werkgroep niet-OOB, de SRA en de NBA. De Stuurgroep Publiek Belang stelt zich onder meer ten doel om een meerjarige prioriteitsagenda op te stellen voor de accountancysector op basis van een probleem- en oorzakenanalyse en een collectieve kwaliteitsambitie. Om hier invulling aan te geven heeft de Stuurgroep in juni de *green paper* ‘de definitie van audit kwaliteit’ gepubliceerd ter consultatie aan stakeholders. De AFM is als één van de stakeholders gevraagd om hier een schriftelijke reactie op te geven, alsmede om aan te sluiten bij een ronde tafel gesprek die heeft plaats gevonden op 19 september jl. De stuurgroep is voornemens om consultatiereacties te publiceren en te verwerken tot een *white paper* audit kwaliteit in 2018.

2 Reactie AFM

De AFM heeft met veel belangstelling kennis genomen van de inhoud van de green paper en onderstreept het belang van de verwoording van een eenduidige definitie van audit kwaliteit in het streven naar een duurzame verbetering van de audit kwaliteit. Ter stimulering van deze inzet geeft de AFM graag de volgende reflectie mee ter overweging aan de Stuurgroep Publiek Belang. Deze reflectie is opgedeeld in een algemene reflectie op waar de green paper past in de huidige discussie en een aantal korte inhoudelijke punten die aansluiten bij de inhoud van de green paper.

2.1 Algemene reflectie

De AFM constateert dat de green paper geen eenduidige, operationele definitie van audit kwaliteit voorstelt, maar uiting geeft aan de visie van de Stuurgroep ten aanzien van de verschillende stakeholders die belang hebben bij een audit en op welke wijzen deze stakeholders de audit kwaliteit beïnvloeden (i.e. het “multi-stakeholdermodel”). Alhoewel de AFM het nuttig acht de verschillende stakeholders en dimensies van kwaliteitsbeïnvloeding in kaart te brengen, is dit naar mening van de AFM een wezenlijk andere exercitie dan het formuleren van een operationeel kwaliteitsbegrip ten aanzien van de uitvoering van een kwalitatief goede wettelijke controle.

De AFM ziet graag dat de sector op beide aspecten stappen zet en onderstreept zowel de urgentie van dat proces als het uitgangspunt dat een - weliswaar goede en zinvolle - discussie over wat audit kwaliteit is en hoe dit wordt beïnvloed, niet tot vertraging mag leiden in de implementatie van de veranderingsmaatregelen waar de sector reeds mee aan de slag is. Om de discussie over de definitie van audit kwaliteit daarom zo impactvol mogelijk te maken, roept de AFM de Stuurgroep op om de tijdslijnen van de vervolgstappen na onderhavige consultatie, met inachtneming van een zorgvuldig proces, waar mogelijk te verkorten.

2.2 Inhoudelijke reflectie

De hier op volgende overwegingen zijn niet limitatief van aard, maar weerspiegelen enkel de belangrijkste aspecten die de AFM opvalt.

Datum	6 oktober 2017
Ons kenmerk	BnDg-17092828
Pagina	3 van 4

- **Aansluiting internationale definities audit kwaliteit:** De AFM constateert dat de green paper geen melding maakt van bestaande audit kwaliteitsbegrippen zoals deze onder meer door IFIAR, de EAIG en de IAASB reeds zijn geformuleerd en geïnterpreteerd. Het lijkt de AFM wenselijk dat de sector, vertegenwoordigd in de Stuurgroep, aansluiting zoekt bij deze bestaande kwaliteitsdefinities, die mede zijn opgesteld met input vanuit de (wereldwijde) accountancysector, en zo nodig beargumenteert waar, en waarom, bepaalde aspecten van de internationale definitie tekortschieten dan wel niet van toepassing zijn in de Nederlandse context. Deze overweging geldt ook ten aanzien van definities die worden gehanteerd in wetenschappelijk onderzoek naar audit en kwaliteit.
- **Multi-stakeholdermodel:** De AFM constateert dat het voorgestelde ‘multi-stakeholdermodel’ vier kwaliteitsperspectieven introduceert, te weten: het maatschappelijk perspectief, het perspectief van de toezichthouder, het perspectief van de controlecliënt en het perspectief van de externe accountant en de accountantsorganisatie. De AFM zet verschillende vraagtekens bij de invulling en bruikbaarheid van dit model. Ten eerste acht de AFM de verschillende perspectieven niet equivalent. Het publieke perspectief en belang van een wettelijke controle, vanuit de waarde die een kwalitatief goede wettelijke controle heeft voor het maatschappelijk verkeer (i.e. een audit is wat economen een ‘publiek goed’ noemen), staat centraal ten opzichte van andere belangen en perspectieven. Ten tweede kennen in elk geval het maatschappelijk perspectief en het ‘toezichthoudend’ perspectief een zekere, zo niet volledige, overlap. Wetten en regels worden immers opgesteld ter invulling en verdediging van een maatschappelijk belang en het toezicht op naleving (of ‘compliance’) van wet- en regelgeving vertegenwoordigt daarom navenant dit maatschappelijk belang.
- **Kwaliteitsnormering:** De AFM constateert dat in de praktische toepassing van het kwaliteitsmodel wordt voorgesteld om een zekere normering achterwege te laten, omdat naar mening van de Stuurgroep “het verhaal achter de cijfers belangrijker is dan het realiseren van een specifieke grenswaarde voor een specifieke indicator”. Alhoewel de AFM onderkent dat sprake is van aanzienlijke heterogeniteit in wettelijke controles en niet elke kwaliteitsnorm helder is vast te stellen, is de AFM van mening dat onmiskenbaar wel sprake zou moeten zijn van een vorm van normering in het vast te stellen kwaliteitsbegrip. Zonder duidelijke normering gaat onvoldoende sturing uit van het kwaliteitsbegrip. Hiertoe verwijst de AFM ook naar waar een wettelijke controle volgens geldende wet- en regelgeving toe dient (NV COS 200 par 11): “het in *redelijke mate* verkrijgen van zekerheid over de vraag of financiële overzichten als geheel vrij zijn van een afwijking van materieel belang.”. De AFM verwacht dat een kwaliteitsnormering een operationele invulling is van de activiteiten die tenminste moeten worden ondernomen om in *redelijke mate* zekerheid te verkrijgen zoals bedoeld in de wet- en regelgeving.
- **Elementen audit kwaliteit(sbeïnvloeding):** De AFM constateert dat de Stuurgroep in de green paper verschillende aspecten betreft bij de definiëring van audit kwaliteit, die geen kwaliteitsaspecten zijn. Als voorbeeld noemt de AFM de kosten van een wettelijke controle. De kosten van een wettelijke controle zijn weliswaar relevant in de discussie over welke audit kwaliteit wel en niet maatschappelijk wenselijk is (i.e. de kwaliteitsnormering), maar is geen inherent onderdeel van kwaliteit (i.e. in welke mate de wettelijke controle *zekerheid* geeft aan gebruikers van verslaggeving). De AFM constateert voorts dat in

Datum	6 oktober 2017
Ons kenmerk	BnDg-17092828
Pagina	4 van 4

de bespreking van welke aspecten van invloed zijn op audit kwaliteit, verschillende thema's juist missen in de discussie. Als voorbeeld noemt de AFM de discussie rond het verdienmodel van de accountant en op welke wijze deze leidt tot perverse prikkels in het belang om een, vanuit maatschappelijk perspectief, kwalitatief goede wettelijke controle uit te voeren. Tot slot benadrukt de AFM dat accountantsorganisaties een belangrijke rol hebben in de kwaliteitsbewaking. De kwaliteitsbewaking, als ook de zorgplicht voor de naleving van de beroepsreglementering, gaan daarmee verder dan de individuele professionele oordeelsvorming van de externe accountant. Dit beïnvloedt mede in sterke mate de vraag of de accountancy als "persoonlijk beroep" kan worden aangemerkt.